

Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

οι -Η Παλαιά και η Καινή Διαθήκη:
Από το πρωτότυπο στο σήμερα (α')

Περίληψη παρουσίασης

Σήμερα θα κάνουμε ένα ταξίδι στον χρόνο, ξεκινώντας από τον 10^ο αιώνα π.Χ. για να φτάσουμε μέχρι τις μέρες μας. Οι περισσότεροι έχουμε μια Βίβλο στο σπίτι μας, αλλά σπάνια αναλογιζόμαστε: Πώς ακριβώς έφτασαν αυτά τα λόγια μέχρι εμάς; Γράφτηκαν όλα μαζί; Σε τι γλώσσα; Και πώς είναι δυνατόν κείμενα που γράφτηκαν πριν από χιλιάδες χρόνια σε πέτρες, παπύρους και δέρματα, να παραμένουν αναλλοίωτα; Θα δούμε:

- Πώς η Π. Διαθήκη πέρασε από τη “στρογγυλή” στη “τετράγωνη” γραφή.
- Τι μας αποκαλύπτει μια μικρή πέτρινη πλάκα, το Ημερολόγιο της Γκεζέρ.
- Και τέλος, θα καταρρίψουμε μερικούς σύγχρονους μύθους (όπως αυτούς του Κώδικα Da Vinci) για το πώς επιλέχθηκαν τα βιβλία της Κ. Διαθήκης.

Διάγραμμα παρουσίασης και θεματικές ενότητες

Εισαγωγικά

1. Γενική εισαγωγή
2. Εισαγωγικά στην Παλαιά Διαθήκη
3. Εισαγωγικά στην Καινή Διαθήκη
4. Η μετάδοση της Καινής Διαθήκης

1. Γενική εισαγωγή

*Η Γραφή δεν είναι ένα απλό ανθρώπινο βιβλίο.
Όπως λέει ο απόστολος Πέτρος, οι συγγραφείς
“κινούνταν” από το Άγιο Πνεύμα, συνδυάζοντας τη θεία
αποκάλυψη με τη δική τους προσωπικότητα και γλώσσα*

1. Η Θεοπνευστία της Γραφής

«Υπό του Πνεύματος του Αγίου κινούμενοι ελάλησαν οι άγιοι άνθρωποι του Θεού» (Β' Πέτρ. 1:21). Πρόκειται για ένα από τα πιο σημαντικά χωρία σχετικά με τη φύση της Αγίας Γραφής και τη σχέση μεταξύ της θείας έμπνευσης και της ανθρώπινης συμμετοχής. Το απόσπασμα τονίζει δύο βασικά σημεία:

- **Η Θεία Προέλευση:** Οι προφήτες και οι συγγραφείς των ιερών κειμένων δεν έγραφαν απλώς τις δικές τους ιδέες ή φιλοσοφίες. Η πηγή των λόγων τους ήταν το Άγιο Πνεύμα.

- **Η Ανθρώπινη Συμμετοχή:** Παρόλο που η καθοδήγηση ήταν θείκη, οι συγγραφείς παραμένουν «άνθρωποι του Θεού». Δεν ήταν παθητικά όργανα, αλλά προσωπικότητες που «κινούνταν» (καθοδηγούνταν) από τον Θεό για να εκφράσουν την αλήθειά Του.

2. Ο αριθμός των βιβλίων της Αγίας Γραφής

Ο συνολικός αριθμός των βιβλίων της Αγίας Γραφής ανέρχεται σε 76, σύμφωνα με τον Κανόνα της Ορθόδοξης Εκκλησίας, σε περίοδο περίπου 1.500 χρόνων:

- **Παλαιά Διαθήκη:** 49 βιβλία (περιλαμβάνονται και τα «Αναγινωσκόμενα» ή Δευτεροκανονικά, όπως η Σοφία Σολομώντος, η Σοφία Σειράχ, τα Μακκαβαίων κ.λπ.).
- **Καινή Διαθήκη:** 27 βιβλία.

Σημείωση: Στη Ρωμαιοκαθολική και την Προτεσταντική παράδοση ο αριθμός διαφέρει (73 και 66 αντίστοιχα), καθώς δεν αποδέχονται όλα τα βιβλία της Μετάφρασης των Εβδομήκοντα (LXX ή Ο').

3. Ο αριθμός των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης

---

1. Νόμος (Πεντάτευχος)

Πρόκειται για τα πρώτα πέντε βιβλία που αποδίδονται στον Μωυσή.

- Γένεσις
- Έξοδος
- Λευιτικόν
- Αριθμοί
- Δευτερονόμιον

4. Ο αριθμός των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης

---

2. Ιστορικά Βιβλία

Καταγράφουν την πορεία του Ισραήλ από την είσοδο στη Γη της Επαγγελίας μέχρι την επιστροφή από τη Βαβυλώνια αιχμαλωσία.

- Ιησούς του Ναυή
- Κριταί
- Ρουθ
- Βασιλειών Α', Β', Γ', Δ'
- Παραλειπομένων Α', Β'
- Έσδρας Α' (Δευτεροκανονικό)

- Έσδρας Β'
- Νεεμίας
- Τωβίτ (Δευτεροκανονικό)
- Ιουδίθ (Δευτεροκανονικό)
- Εσθήρ
- Μακκαβαίων Α', Β', Γ'
(Δευτεροκανονικά)

Σημείωση: Το βιβλίο Μακκαβαίων Δ' συνήθως περιλαμβάνεται στα παραρτήματα των Ορθόδοξων εκδόσεων της Αγίας Γραφής, αλλά δεν θεωρείται μέρος του επίσημου Κανόνα για λειτουργική χρήση.

5. Ο αριθμός των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης

---

3. Ποιητικά - Διδακτικά (Σοφιολογικά)

Βιβλία γεμάτα σοφία, προσευχή και φιλοσοφικό στοχασμό.

- Ψαλμοί
- Ιώβ
- Παροιμίες Σολομώντος
- Εκκλησιαστής
- Άσμα Ασμάτων
- Σοφία Σολομώντος (Δευτεροκανονικό)
- Σοφία Σειράχ (Δευτεροκανονικό)

6. Ο αριθμός των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης

---

4. Προφητικά Βιβλία

Χωρίζονται στους 12 «Μικρούς» προφήτες και τους 7 «Μεγάλους»

▪ Οι 12 Μικροί Προφήτες:

- Ωσηέ, Αμώς, Μιχαίας,
- Ιωήλ, Οβδιού, Ιωνάς,
- Ναούμ, Αββακούμ, Σοφονίας,
- Αγγαίος, Ζαχαρίας, Μαλαχίας

▪ Οι Μεγάλοι Προφήτες:

- Ησαΐας
- Ιερεμίας
- Βαρούχ
- Επιστολή Ιερεμίου
- Θρήνοι Ιερεμίου
- Ιεζεκιήλ
- Δανιήλ

7. Γιατί 49 ο αριθμός των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης;

Ορθόδοξη Εκκλησία ακολουθεί τη μετάφραση των Εβδομήκοντα (LXX ή Ο'), η οποία έγινε στην Αλεξάνδρεια τον 3^ο π.Χ. αιώνα. Αυτή η μετάφραση περιλάμβανε περισσότερα σε αριθμό βιβλία από τον εβραϊκό Κανόνα (το Μασοριτικό), τα οποία ονομάζουμε «Δευτεροκανονικά» ή «Αναγινωσκόμενα».

Δόγμα	Αριθμός Βιβλίων	Βάση Κειμένου
Ορθόδοξοι	49	Μετάφραση των Εβδομήκοντα (LXX)
Ρωμαιοκαθολικοί	46	Βουλγάτα (Λατινική μετάφραση)
Προτεστάντες	39	Εβραϊκός Κανόνας (Μασοριτικό κείμενο)

8. Ο αριθμός των βιβλίων της Καινής Διαθήκης

---

1. Ιστορικά Βιβλία

Ευαγγέλια

- Κατά Ματθαίον
- Κατά Μάρκον
- Κατά Λουκάν
- Κατά Ιωάννην

Πράξεις

- Πράξεις των Αποστόλων

9. Ο αριθμός των βιβλίων της Καινής Διαθήκης

---

2. Επιστολές Αποστόλου Παύλου

- Προς Ῥωμαίους
- Α' Κορινθίους
- Β' Κορινθίους
- Προς Γαλάτας
- Προς Εφεσίους
- Προς Φιλιππησίους
- Προς Κολοσσαείς
- Α' Θεσσαλονικείς
- Β' Θεσσαλονικείς
- Α' Τιμοθέου
- Β' Τιμοθέου
- Προς Τίτον
- Προς Φιλήμονα
- Προς Εβραίους

10. Ο αριθμός των βιβλίων της Καινής Διαθήκης

---

3. Καθολικές (Γενικές) Επιστολές

- Ιακώβου
- Α΄ Πέτρου
- Β΄ Πέτρου
- Α΄ Ιωάννου
- Β΄ Ιωάννου
- Γ΄ Ιωάννου
- Ιούδα

4. Αποκάλυψη

- Αποκάλυψις Ιωάννου

Ιστορικά	
<i>Γεν.</i>	Γένεσις
<i>Έξ.</i>	Έξοδος
<i>Λευίτ.</i>	Λευίτικόν
<i>Άριθμ.</i>	Άριθμοί
<i>Δευτ.</i>	Δευτερονόμιον
<i>Ήσ. Ν.</i>	Ήσους Ναυή
<i>Κριτ.</i>	Κριταί
<i>Ρούθ</i>	Ρούθ
<i>Α΄ Βασ.</i> (<i>Α΄ Σαμ.</i>)	Α΄ Βασιλειῶν (Α΄ Σαμουήλ)
<i>Β΄ Βασ.</i> (<i>Β΄ Σαμ.</i>)	Β΄ Βασιλειῶν (Β΄ Σαμουήλ)
<i>Γ΄ Βασ.</i> (<i>Α΄ Βασ.</i>)	Γ΄ Βασιλειῶν (Α΄ Βασιλέων)
<i>Δ΄ Βασ.</i> (<i>Β΄ Βασ.</i>)	Δ΄ Βασιλειῶν (Β΄ Βασιλέων)
<i>Α΄ Παρ.</i> (<i>Α΄ Χρον.</i>)	Α΄ Παραλειπομένων (Α΄ Χρονικῶν)
<i>Β΄ Παρ.</i> (<i>Β΄ Χρον.</i>)	Β΄ Παραλειπομένων (Β΄ Χρονικῶν)
<i>Α΄ Έσδρ.</i>	Α΄ Έσδρας
<i>Β΄ Έσδρ.</i>	Β΄ Έσδρας
<i>Νεμ.</i>	Νεεμίας
<i>Τωβ.</i>	Ταβίτ
<i>Τουδ.</i>	Τουδίθ
<i>Έσθ.</i>	Έσθήρ
<i>Α΄ Μακ.</i>	Α΄ Μακκαβαίων
<i>Β΄ Μακ.</i>	Β΄ Μακκαβαίων
<i>Γ΄ Μακ.</i>	Γ΄ Μακκαβαίων

Ποιητικά-Διδακτικά	
<i>Ψάλμ.</i>	Ψαλμοί
<i>Ψάβ.</i>	Ψάβ
<i>Παροιμ.</i>	Παροιμιαί
<i>Έκκλ.</i>	Έκκλησιαστής
<i>Άσμ. Άσμ.</i>	Άσμα Άσμάτων
<i>Σοφ. Σολ.</i>	Σοφία Σολομώντος
<i>Σοφ. Σειρ.</i>	Σοφία Σειράχ
Προφητικά	
<i>Ψσ.</i>	Ψσέ
<i>Άμ.</i>	Άμώς
<i>Μιχ.</i>	Μιχαίας
<i>Ψηλ.</i>	Ψηλ
<i>Όβδ.</i>	Όβδιού
<i>Ψων.</i>	Ψωνάς
<i>Ναούμ</i>	Ναούμ
<i>Άββ.</i>	Άββακούμ
<i>Σοφον.</i>	Σοφρονίας
<i>Άγγ.</i>	Άγγαίος
<i>Ζαχ.</i>	Ζαχαρίας
<i>Μαλ.</i>	Μαλαχίας
<i>Ήσ.</i>	Ήσαίας
<i>Ίερ.</i>	Ίερεμίας
<i>Βαρ.</i>	Βαρούχ
<i>Θρ. Ίερ.</i>	Θρήνοι Ίερεμίου
<i>Έπ. Ίερ.</i>	Έπιστολή Ίερεμίου
<i>Ίεζ.</i>	Ίεζεκιήλ
<i>Δαν.</i>	Δανιήλ
<i>(Σουσ.,</i>	Σουσσάνα, Βήλ και

<i>Βλ.-Δο.)</i>	Δράκων)
<i>Ματθ.</i>	Κατά Ματθαίον
<i>Μάρκ.</i>	Κατά Μάρκον
<i>Λουκ.</i>	Κατά Λουκάν
<i>Ίω.</i>	Κατά Ίωάννην
<i>Πράξ.</i>	Πράξεις τῶν Άποστόλων
<i>Ρωμ.</i>	Ρωμαίους
<i>Α΄ Κορ.</i>	Κορινθίους Α΄
<i>Β΄ Κορ.</i>	Κορινθίους Β΄
<i>Γαλ.</i>	Γαλάτας
<i>Έφεσ.</i>	Έφεσίους
<i>Φιλιπ.</i>	Φιλιππησίους
<i>Α΄ Θεσ.</i>	Θεσσαλονικεῖς Α΄
<i>Β΄ Θεσ.</i>	Θεσσαλονικεῖς Β΄
<i>Α΄ Τιμ.</i>	Τιμόθεον Α΄
<i>Β΄ Τιμ.</i>	Τιμόθεον Β΄
<i>Τίτ.</i>	Τίτον
<i>Φιλ.</i>	Φιλήμονα
<i>Κολοσ.</i>	Κολοσσαεῖς
<i>Έβρ.</i>	Έβραίους
<i>Ίακ.</i>	Ίακάβου
<i>Α΄</i>	Πέτρου Α΄
<i>Πέτρο</i>	
<i>Β΄ Πέτρο</i>	Πέτρου Β΄
<i>Α΄ Ίω.</i>	Ίωάννου Α΄
<i>Β΄ Ίω.</i>	Ίωάννου Β΄
<i>Γ΄ Ίω.</i>	Ίωάννου Γ΄
<i>Ίούδα</i>	Ίούδα
<i>Άποκ.</i>	Άποκάλυψις Ίωάννου

2. Εισαγωγικά στην Παλαιά Διαθήκη

1. Εισαγωγικά

Τα βιβλία της Αγίας Γραφής συγγράφηκαν από διάφορους ανθρώπους κατά διάφορες εποχές, από τους χρόνους του Μωυσέως (περίπου 1500 π.Χ.) έως του τελευταίου αποθανόντος αποστόλου και ευαγγελιστού Ιωάννου (περί το 90 μ.Χ.). Και τα περισσότερα των βιβλίων της Π.Δ. γράφτηκαν στην εβραϊκή γλώσσα, μερικά στην αραμαϊκή και λίγα στην ελληνική. Αλλά και αυτά που γράφτηκαν στην εβραϊκή και αραμαϊκή μεταφράστηκαν κατά τον 7^ο π.Χ. αιώνα στη νεοελληνική χάριν των Ιουδαίων της Διασποράς, οι οποίοι ζούσαν σε χώρες ελληνικές, όπου μιλιόταν η ελληνική γλώσσα και δεν γνώριζαν πλέον την εβραϊκή. Αυτή η μετάφραση είναι η περίφημη Μετάφραση των Εβδομήκοντα ελληνιστών αλεξανδρινών φιλολόγων - μεταφραστών.

2. Η Γλώσσα και η Γραφή της Παλαιάς Διαθήκης

Ας δούμε τη διάκριση μεταξύ γλώσσας και γραφής:

- **Εβραϊκά** (η κυρίαρχη γλώσσα): Το 98% της Παλαιάς Διαθήκης είναι γραμμένο στην Εβραϊκή γλώσσα. Είναι η γλώσσα των Πατριαρχών, του Μωυσή και των Προφητών. Η Π.Δ. είναι Εβραϊκό βιβλίο, γραμμένο από Εβραίους, για Εβραίους, στην Εβραϊκή γλώσσα. Τα Αραμαϊκά είναι απλώς μια μικρή προσθήκη σε πολύ συγκεκριμένα σημεία.
- **Αραμαϊκά**: Πράγματι, χρησιμοποιούνται σε τμήματα που σχετίζονται με την περίοδο της Βαβυλώνιας αιχμαλωσίας και μετά (π.χ. Δα-νιήλ 2:4-7:28).

3. Η εξέλιξη της Εβραϊκής Γραφής: Από Στρογγυλή στην Τετράγωνη

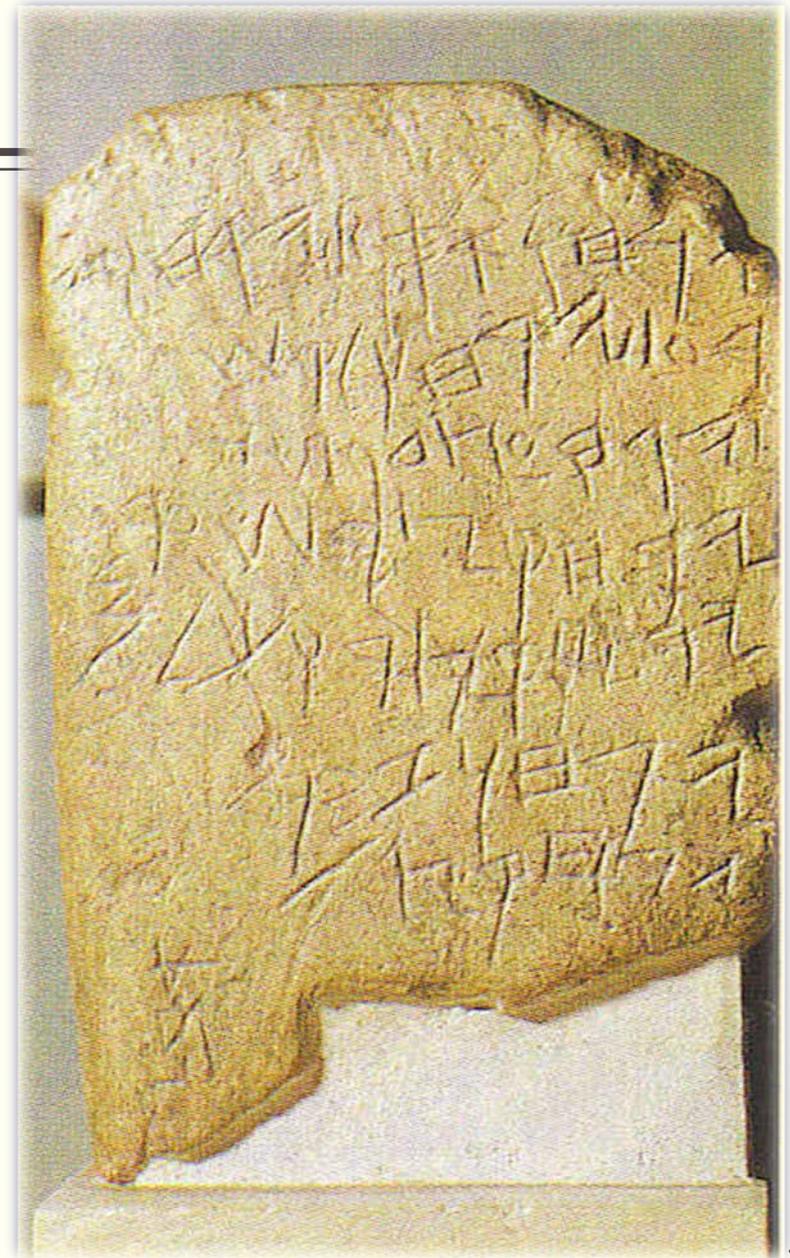
- **Η Στρογγυλή Γραφή** (Παλαιοεβραϊκή): Μοιάζει πολύ με τη Φοινικική. Σήμερα την χρησιμοποιούν ακόμα οι Σαμαρείτες.
- **Η Τετράγωνη Γραφή:** Είναι αυτή που βλέπουμε στα σύγχρονα εβραϊκά κείμενα. Ονομάζεται “Ασσυριακή” γιατί υιοθετήθηκε από τους Εβραίους κατά την εξορία τους στη Μεσοποταμία.
- **Συμφωνική Γραφή:** Είναι κρίσιμο σημείο! Αρχικά έγραφαν μόνο τα σύμφωνα. Τα φωνήεντα (τα σημεία που λέγονται Νεκουντότ) προστέθηκαν πολύ αργότερα, τον 8^ο-10^ο αιώνα μ.Χ., από τους Μασορίτες για να διασφαλιστεί η σωστή προφορά.

4. Το Ημερολόγιο της Γκεζέρ

Το Ημερολόγιο της Γκεζέρ (Gezer Calendar) είναι ένα από τα πιο συναρπαστικά και σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα για την κατανόηση της Παλαιάς Διαθήκης. Πρόκειται για μια μικρή ασβεστολιθική πλάκα.

Ημερολόγιο της Γκεζέρ,
επιγραφή σε παλαιοεβραϊκό αλφάβητο,
δηλ. σε πρώιμη εβραϊκή (πρωτο-χαναανιτική)
γραφή, περ. 10^{ος} αι. π.Χ.

5. Εβραϊκό κείμενο

Ένα παράδειγμα εβραϊκής γραφής από τις πρώτες λέξεις της Γένεσης:

1. Εβραϊκά χωρίς φωνήεντα (αφωνηέντιστο κείμενο)

בראשית ברא...

2. Εβραϊκά με φωνήεντα (φωνηεντισμένο κείμενο)

בְּרֵאשִׁית בְּרָא...

(Berē 'šît bārā '...)

6. Το Μασοριτικό κείμενο

Το Μασοριτικό κείμενο είναι η καθιερωμένη εβραϊκή μορφή της Παλαιάς Διαθήκης, όπως διαμορφώθηκε και παραδόθηκε από τους Μασορίτες (γραμματείς–φιλόλογους) μεταξύ 7^{ου}-10^{ου} αι. μ.Χ.

Οι Μασορίτες:

- σταθεροποίησαν το συμφωνικό κείμενο,
- πρόσθεσαν φωνήεντα (niqqud),
- έβαλαν τονικά σημεία (te' amim),
- κατέγραψαν παρατηρήσεις (masora) για να αποφευχθούν λάθη

7. Χειρόγραφο

Το αρχαιότερο σωζόμενο
μασοριτικό χειρόγραφο
(9^{ος} αι. μ.Χ.)

8. Η ιστορία μετάδοσης του βιβλικού κειμένου

Τα αντίγραφα της Παλαιάς Διαθήκης μαρτυρούν μια μακρά και σύνθετη ιστορία μετάδοσης του βιβλικού κειμένου. Η διάκριση ανάμεσα σε

- δημόσια χειρόγραφα (κύλινδροι από δέρμα ή περγαμηνή, προορισμένοι για λατρευτική χρήση) και
- ιδιωτικά χειρόγραφα (κώδικες–βιβλία από δέρμα, περγαμηνή ή πάπυρο, για μελέτη και προσωπική ανάγνωση)

φανερώνει διαφορετικές λειτουργίες του ίδιου ιερού κειμένου μέσα στην κοινότητα.

9. Τα Χειρόγραφα του Κουμράν

Ιδιαίτερη σημασία έχουν τα Χειρόγραφα του Κουμράν (2^{ος}-1^{ος} αι. π.Χ.), τα οποία ανακαλύφθηκαν το 1947 και αποτελούν τα αρχαιότερα σωζόμενα εβραϊκά βιβλικά κείμενα. Θεωρούνται ως μία από τις σημαντικότερες αρχαιολογικές ανακαλύψεις όλων των εποχών. Περιλαμβάνουν θρησκευτικά κείμενα στα εβραϊκά, τα αραμαϊκά και τα ελληνικά, καθώς και την παλαιότερη εκδοχή της Παλαιάς Διαθήκης που έχει βρεθεί ποτέ. Η σύγκρισή τους με μεταγενέστερα χειρόγραφα δείχνει τόσο την ποικιλία των κειμενικών παραδόσεων όσο και έναν εντυπωσιακό βαθμό συνέχειας.

10. 4Q = Cave 4, Qumran

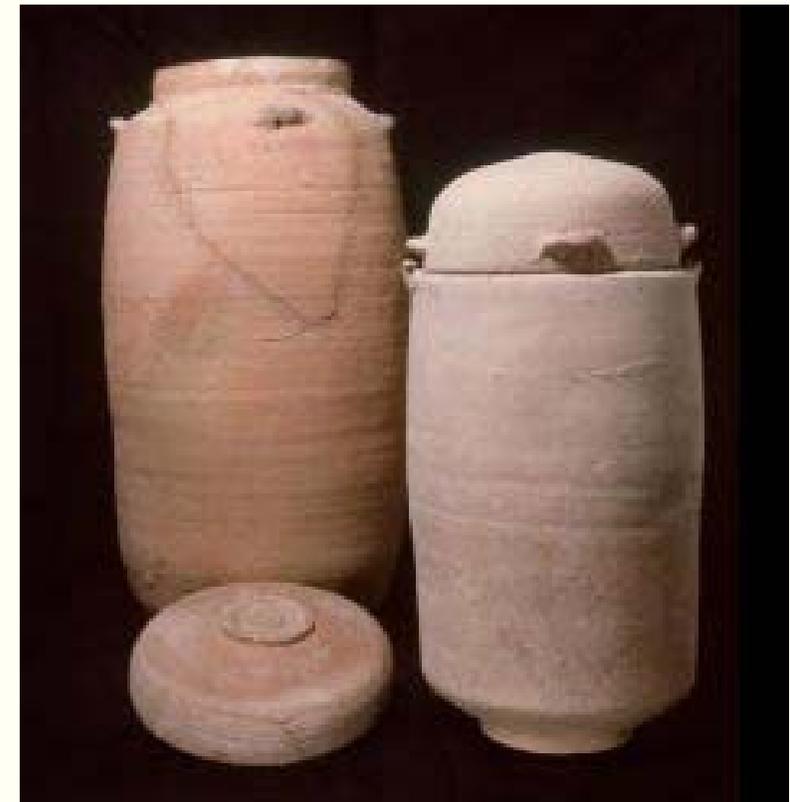
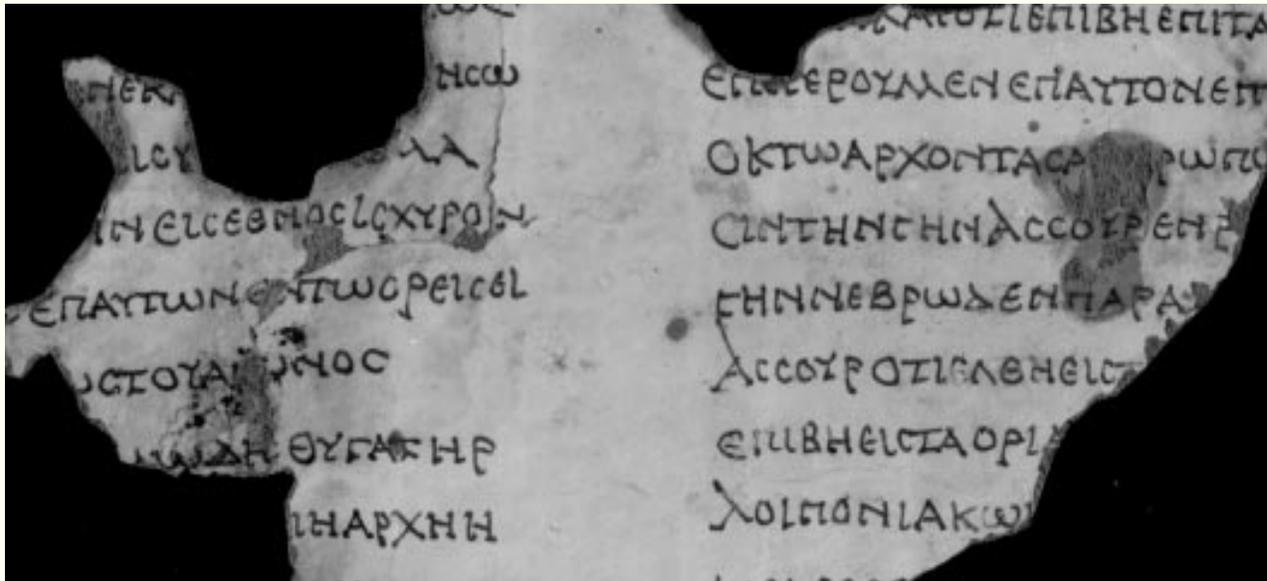
---

*Το Σπήλαιο 4
στο Κουμράν
όπου βρέθηκαν
600 κύλινδροι
του 2^{ου}-1^{ου} αι. π.Χ.
περίπου το 90%
των Χειρογράφων*

11. Ευρήματα από Κουμράν

Κομμάτι από πάπυρο γραμμένο στα ελληνικά

Τα πύλινα πιθάρια μέσα στα οποία
βρέθηκαν τα χειρόγραφα

12. Αποκατάσταση του κειμένου

Μελετητές σε
παλαιότερες δεκαετίες
εργάζονταν επάνω στην
αποκατάσταση των
ευρημάτων
αντιμετωπίζοντας σοβαρό
πρόβλημα χώρου. Τα
“θραύσματα” των
παπύρων είναι αμέτρητα

13. Η ιστορική εξέλιξη του κειμένου

Στην άλλη άκρη της ιστορικής διαδρομής βρίσκονται τα εβραϊκά χειρόγραφα με το Μασοριτικό Κείμενο (7^{ος}-10^{ος} αι. μ.Χ.), όπου το συμφωνικό κείμενο συνοδεύεται από φωνηεντισμό και τονικά σημεία. Το έργο των Μασοριτών σφράγισε την τελική μορφή της εβραϊκής Βίβλου και εξασφάλισε την ακριβή ανάγνωση και σταθερότητα του κειμένου στη μεταγενέστερη παράδοση. Συνολικά, τα χειρόγραφα της Παλαιάς Διαθήκης αποκαλύπτουν μια ζωντανή παράδοση, όπου η πιστή διαφύλαξη συνυπάρχει με την ιστορική εξέλιξη της γραφής, της μορφής και της χρήσης του ιερού κειμένου.

3. Εισαγωγικά στην Καινή Διαθήκη

Η πρώτη περίοδος:

Χριστιανισμός χωρίς Καινή Διαθήκη

1. Η προφορική παράδοση και η συγγραφή των Ευαγγελίων

Είναι εύκολο να ξεχάσει κανείς ότι οι πρώτοι Χριστιανοί δεν είχαν ακόμη την Καινή Διαθήκη. Είχαν τις Γραφές του Ιουδαϊσμού –αυτές που σήμερα ονομάζουμε Παλαιά Διαθήκη– αλλά δεν διέθεταν δικά τους συγγράμματα μέχρι που ο Παύλος άρχισε να γράφει στις εκκλησίες που είχε ιδρύσει, κάποια στιγμή στη δεκαετία του 50 μ.Χ., δύο δεκαετίες μετά τη σταύρωση του Ιησού. Τα Ευαγγέλια γράφτηκαν ακόμη αργότερα, πιθανότατα μεταξύ των ετών 70-90 μ.Χ. Μέχρι τότε, οι ιστορίες για τον Ιησού και τα λόγια του πρέπει να κυκλοφορούσαν προφορικά. Μία ή δύο γενιές Χριστιανών κατάφεραν, λοιπόν, να πορευτούν χωρίς γραπτή καταγραφή λόγων του Ιησού. Στους «χρόνους της Καινής Διαθήκης», δεν υπήρχε Καινή Διαθήκη.

2. Η θεωρία του Dan Brown για τον Κανόνα της Κ.Δ.

Πώς έφτασαν οι μεμονωμένες επιστολές και τα Ευαγγέλια να θεωρούνται ιερή γραφή, παράλληλα με το παλαιότερο σώμα της Παλαιάς Διαθήκης ή της Εβραϊκής Βίβλου; Στο βιβλίο *Κώδικας Da Vinci*, ο Dan Brown διέδωσε τη θεωρία ότι μόλις τον 4^ο αιώνα η Εκκλησία αποφάσισε τι θα περιλαμβανόταν στην Καινή Διαθήκη, επιλέγοντας μέσα από ένα τεράστιο σώμα ευαγγελίων και άλλων βιβλίων που είχαν γραφτεί από Χριστιανούς διαφόρων πεποιθήσεων.

3. Οι ισχυρισμοί περί «συνωμοσίας» και οι Σύνοδοι του 4^{ου} αιώνα

Συγκεκριμένα, ο Dan Brown ισχυρίστηκε ότι οι εκκλησιαστικές αρχές συνωμότησαν για να καταστείλουν πολλά ευαγγέλια που παρουσίαζαν τον Ιησού με πολύ ανθρώπινους όρους και είχαν θετική άποψη για το σώμα, υπέρ μιας συνολικά πιο «αιθέριας» ιδέας για τον Χριστιανισμό και τον ιδρυτή του. Μέχρι τότε, υποστήριξε, η χριστιανική γραφή ήταν μια ελεύθερη για όλους κατάσταση. Έτσι, το σημείο καμπής για τη χριστιανική πίστη βρισκόταν στο δεύτερο μισό του 4^{ου} αιώνα, όταν «ορθόδοξοι» επίσκοποι απέκλεισαν μεροληπτικά «αιρετικά» συγγράμματα από τον χριστιανικό βιβλικό κανόνα, σε συνόδους όπως της Λαοδικείας (363 μ.Χ.), της Ρώμης (382) και της Ιππώνος (393).

4. Η 39^η Εορταστική Επιστολή του Μεγάλου Αθανασίου

Το κλίμα συνοψίστηκε στην 39^η Εορταστική Επιστολή του επισκόπου Αθανασίου, το 367 μ.Χ., η οποία απαριθμούσε επακριβώς τα βιβλία που αποτελούν τώρα την Καινή Διαθήκη ως τα μόνα που πρέπει να γίνονται δεκτά και πιστευτά.

[Ως Επίμετρο της Παρουσίασης –σε ξεχωριστό αρχείο– επισυνάπτουμε το κείμενο της ανωτέρω επιστολής]

5. Η ιστορική ανασκευή της θεωρίας συνωμοσίας

Όπως τόσες πολλές θεωρίες συνωμοσίας, αυτή του Brown είναι θανάσιμα ελαττωματική. Υπήρχαν πράγματι πολλά ευαγγέλια εκτός από τα τέσσερα που βρίσκονται τώρα στην Καινή Διαθήκη, αλλά σχεδόν όλα ήταν πολύ μεταγενέστερα σε προέλευση από τα κανονικά, με μόνη πιθανή εξαίρεση το Ευαγγέλιο του Θωμά – μια συλλογή λογίων του Ιησού που περιλαμβάνει ορισμένα που δεν υπάρχουν στην Καινή Διαθήκη. Υπάρχουν επίσης επιστολές και αποκαλύψεις που ισχυρίζονται ότι προέρχονται από διάφορους αποστόλους, αλλά προέρχονται επίσης από τα τέλη του 2^{ου} αιώνα το νωρίτερο.

6. Η διαφορά Κανονικών και Απόκρυφων κειμένων

Αυτά τα κείμενα αναφέρονται περιστασιακά από πρώιμους Χριστιανούς συγγραφείς, αλλά συντριπτικά λιγότερο από τα βιβλία που βρήκαν το δρόμο τους προς την Καινή Διαθήκη. Όπως οι αποφάσεις των διαφόρων συνόδων, η Επιστολή του Αθανασίου δεν είναι καινοτόμος, αλλά καταγράφει τα βιβλία για τα οποία οι Χριστιανοί είχαν ήδη συμφωνήσει – με μια μικρή σκιά αμφιβολίας για ελάχιστες περιπτώσεις, όπως η δεύτερη και η τρίτη Επιστολή του Ιωάννη.

7. Ο 2^{ος} αιώνας ως το πραγματικό σημείο καμπής

Το σημείο καμπής, στο οποίο τα τωρινά βιβλία της Καινής Διαθήκης έπαψαν να είναι περιστασιακά κείμενα και έγιναν «Γραφή», ήταν στην πραγματικότητα ο 2^{ος} αιώνας. Μέχρι την εποχή του Ιουστίνου του Μάρτυρα (περ. 100-165 μ.Χ.) και του Ειρηναίου (περ. 130-202) βρίσκουμε εκτεταμένα παραθέματα από βιβλία της Καινής Διαθήκης, ενώ η Πρώτη Επιστολή του Κλήμεντος προς την εκκλησία της Κορίνθου παραθέτει την Πρώτη Επιστολή του Παύλου προς Κορινθίους.

8. Η αναγνώριση των κειμένων ως «Γραφή»

Μέσα στην ίδια την Καινή Διαθήκη υπάρχει ήδη μια ένδειξη ότι οι επιστολές του Παύλου αρχίζουν να θεωρούνται ως γραφή, όπως η Παλαιά Διαθήκη: η δεύτερη Επιστολή του Πέτρου (ένα κανονικό έργο, πιθανώς από τα τέλη του 1^{ου} αιώνα) λέει ότι υπάρχουν δυσνόητα σημεία στα γραπτά του Παύλου, τα οποία διεστραμμένοι άνθρωποι διαστρεβλώνουν κατά το δοκούν «όπως κάνουν και με τις άλλες γραφές» (Β' Πέ. 3:16). Μέχρι τη δεκαετία του 240, ο Ωριγένης (184-253 μ.Χ.) μπορούσε να γράψει ένα υπόμνημα στο *Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο*, όπως έγραψε και για το βιβλίο του Ιησού του Ναυή της Παλαιάς Διαθήκης. Μέχρι τότε, το *Κατά Ματθαίον* ήταν, απλά, Γραφή.

9. Η χρήση του Κώδικα έναντι του Κυλίνδρου

Η διάκριση μεταξύ της Γραφής –παλαιάς, σεβάσμιας και ιουδαϊκής προέλευσης– και των βιβλίων που θα αποτελούσαν την Καινή Διαθήκη, είναι εμφανέστερη στο γεγονός ότι τα τελευταία δεν γράφτηκαν σε Κυλίνδρους (scrolls), αλλά σε Κώδικες (codices). Ο Κώδικας ήταν ένα ανεπίσημο μέσο, κάτι σαν σημειωματάριο, που δεν καθιερώθηκε ως μορφή κειμένου για υψηλού επιπέδου συγγράμματα παρά πολύ αργότερα. Αλλά οι Χριστιανοί τον χρησιμοποίησαν από την αρχή για τα δικά τους έργα, σαν να ήθελαν να δηλώσουν ότι αυτά δεν ήταν «βιβλικά», παρόλο που ήταν τεράστιας σημασίας για την αναδυόμενη Εκκλησία.

10. Τα τέσσερα στάδια διαμόρφωσης της Κ.Δ.

Έτσι, υπάρχουν τέσσερα στάδια στη διαμόρφωση της Καινής Διαθήκης:

1. Τα βιβλία γράφτηκαν αρκετό καιρό μετά την εποχή του ίδιου του Ιησού.
2. Στις αρχές του 2^{ου} αιώνα θεωρούνταν εξαιρετικά σημαντικά, κατά κάποιον τρόπο περισσότερο από την Π. Δ., ωστόσο δεν ήταν ακόμη «Γραφή».
3. Μέχρι το τέλος εκείνου του αιώνα άρχισαν να αντιμετωπίζονται ως μέρη μιας διμερούς Βίβλου που αποτελείται από την Π. και την Κ. Διαθήκη.
4. Τέλος, τον 4^ο αιώνα, οι εκκλησιαστικοί συγγραφείς άρχισαν να τα απαριθμούν επίσημα, αναγνωρίζοντας αποφάσεις που είχαν ήδη ληφθεί στο παρελθόν.

11. Συμπέρασμα: Η ιστορική αλήθεια πίσω από τη Βίβλο

Το κύριο σημείο καμπής βρίσκεται στη μετατόπιση του 2^{ου} αιώνα προς το καθεστώς της «Γραφής» για αυτά τα βιβλία: οι αποφάσεις του 4^{ου} αιώνα δεν κάνουν τίποτα περισσότερο από το να αναγνωρίζουν επίσημα αυτό που στην πράξη ίσχυε ήδη. Δεν υπήρξε καμία συνωμοσία· αλλά αναγνωρίστηκε επίσημα η προϋπάρχουσα πραγματικότητα.

12. Χειρόγραφος Κώδικας

Πράξεις και Επιστολές των
Αποστόλων, περ. 1410. Από τη
συλλογή του Κρατικού Ρωσικού
Μουσείου, Αγία Πετρούπολη

4. Η μετάδοση της Καινής Διαθήκης

1. Αρχή → από την Προφορική παράδοση

- Προφορική παράδοση

↓

Τα αρχικά χειρόγραφα (Παύλος, τα Ευαγγέλια κ.λπ.)

↓

Αντίγραφα από αντίγραφα

- Από το στάδιο αυτό προκύπτουν δύο βασικές γραμμές παράδοσης:

1. Πρώτοι Εκκλησιαστικοί Συγγραφείς και Πατέρες (παραπομπές σε σχόλια, κηρύγματα, λεξικά κλπ)

↓

Υπάρχοντα αντίγραφα των Πατέρων

2. Αρχαίες εκδόσεις (Συριακές, Κοπτικές, Λατινικές κλπ)

↓

Υπάρχοντα αντίγραφα των αρχαίων εκδόσεων

2. Τέλος → στις σύγχρονες μεταφράσεις

Οι δύο αυτές γραμμές, μαζί με:

- Υπάρχοντα ελληνικά χειρόγραφα

Οδηγούν σε: Ανασύνθεση του αρχικού ελληνικού κειμένου
(Textus Receptus, περ. 1515 μ.Χ.)

Πρώτες μεταφράσεις και εκδόσεις

Ανασύνθεση του αρχικού ελληνικού κειμένου
(σύγχρονες μέθοδοι κριτικής του κειμένου)

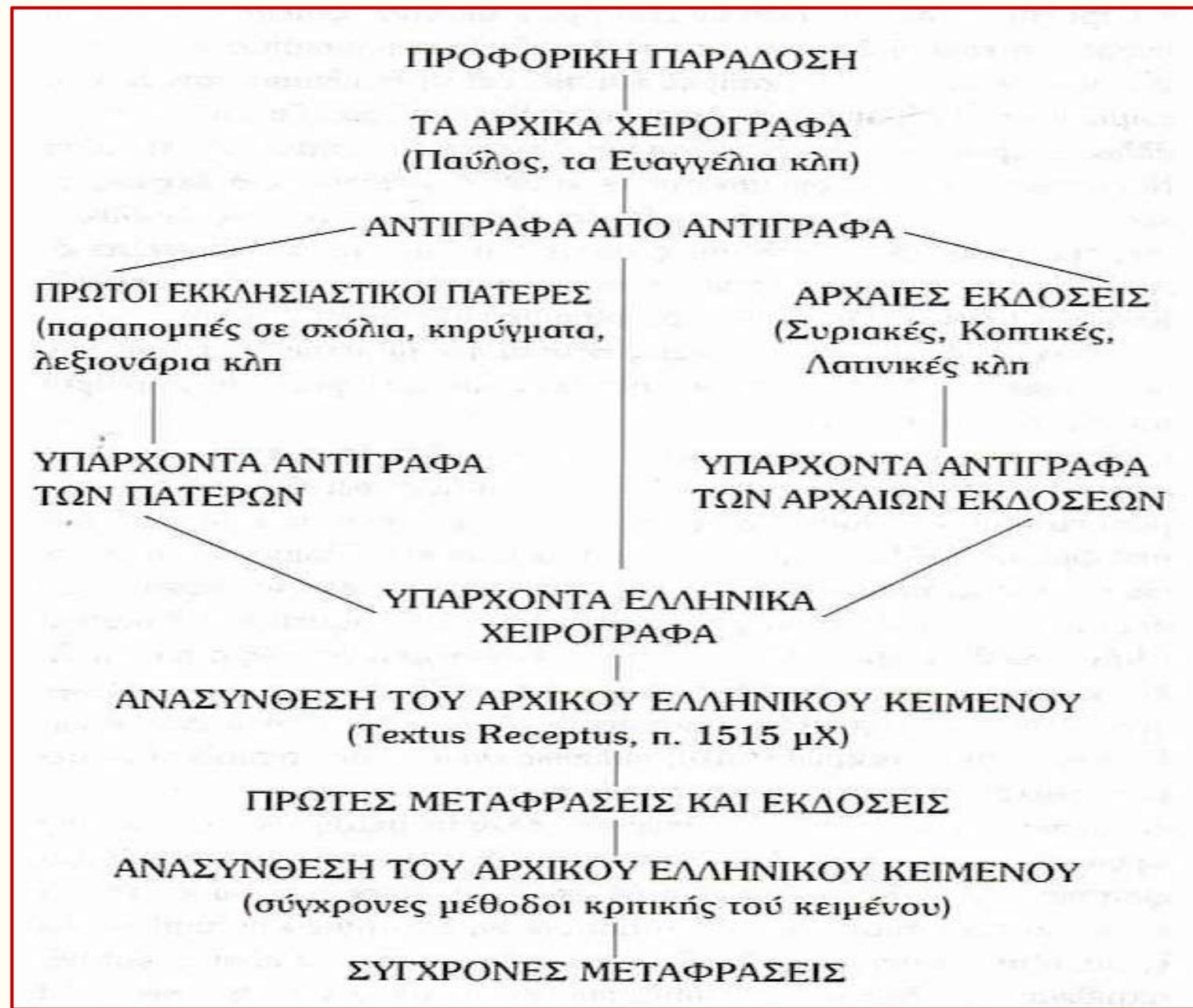

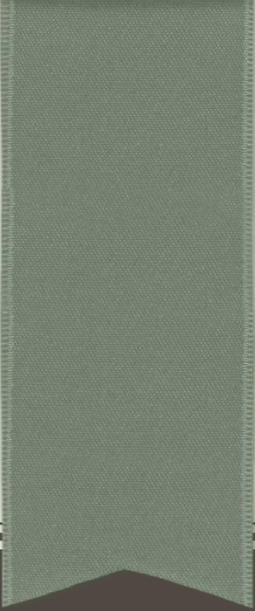
Σύγχρονες μεταφράσεις

3. Απλοποιημένες χρονικές περίοδοι

- **Το κήρυγμα του Ιησού Χριστού:**
  - Προφορική παράδοση
  - Συγγραφή αρχικών χειρογράφων (Παύλος, Ευαγγέλια κ.ά.)
  - Αντίγραφα από αντίγραφα
- **Πηγές για την αποκατάσταση του κειμένου:**
  - Πρώτοι Εκκλησιαστικοί Συγγραφείς Πατέρες (παραθέσεις σε έργα τους)
  - Αρχαίες μεταφράσεις (Συριακές, Κοπτικές, Λατινικές κ.ά.)
  - Υπάρχοντα ελληνικά χειρόγραφα
- **Ιστορική εξέλιξη:**
  - Ανασύνθεση κειμένου (Textus Receptus, περ. 1515 μ.Χ.)
  - Πρώτες έντυπες εκδόσεις & μεταφράσεις
  - Σύγχρονη κριτική του κειμένου
  - Σύγχρονες μεταφράσεις

ΘΕΡΜΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΜΟΝΗ ΣΑΣ
